

Zdroj: BRASIL DE SOUZA, Elias, 2019. *The Book of Daniel Bible Book Shelf 1Q 2020* (Kindle Locations 1250-1437). Pacific Press Publishing Association. Kindle Edition. ISBN 9780816365159

Překlad: Lukáš Hora

Pokud není uvedeno jinak, biblické texty jsou převzaté z Českého studijního překladu

Kapitola 8 – Z rozbouřeného moře do nebeských oblaků

Lidé všech věkových kategorií dobře znají i mají rádi příběhy Daniela a jeho přátel o věrnosti v oblasti odmítnutí nečisté stravy, vysvobození z rozpálené pece a zachránění ze lví jámy. Přesto záznamy o podivných stvořeních, která vycházejí z moře obzvláště o strašlivé šelmě s deseti rohy mohou být pro děti náročné. Nicméně i když Daniel 7 nemusí být příběh, po kterém sáhneme před spaním, je velmi zajímavý a důležitý pro náš každodenní život s Bohem. Správně pochopené symboly a metafory jasně říkají, že Bůh zvítězil nad zlem.

V předchozích kapitolách vykládal Daniel sny jiných lidí. Nyní se vyrovnává s vlastními sny a viděními a potřebuje pomoc od anděla, aby mohl pochopit znepokojivá zjevení. Sedmá kapitola je stále součástí aramejské části a popisuje čtyři šelmy, které korespondují se čtyřmi královstvími znázorněnými kovy ve druhé kapitole. Nicméně odlišný žánr a obsah Da 7 je více spojen s prorockou částí této knihy. Takže sedmá kapitola tvoří přechod mezi příběhovou a prorockou částí, nachází se uprostřed knihy Daniel.

Vidění se datuje do prvního roku vlády krále Belšasara kolem roku 553 př. Kr., což byl první rok spoluvlády s jeho otcem Nabonidem. V tomto bodě babylonská říše začala ztrácet svou sílu a na obzoru vystupuje nová světová mocnost. Bůh dal Danieli toto vidění, aby povzbudil svůj lid a ukázal jim, že dějiny lidstva jsou v rukou všemohoucího Boha. Boží lid mohou pronásledovat hrozné a děsivé mocnosti, ale nebeský soud dá vše do pořádku a navždy bude vládnout Syn člověka se svatými.

Čtyři šelmy

Ve vidění Da 7 viděl prorok čtyři šelmy, jak vycházejí z rozvířeného velikého moře (v. 2). V biblickém proroctví voda obvykle představuje lidi a národy (Iz 17,12.13; 57,20; Jr 46,6-8; Zj 17,15), vítr nebo bouře představuje války a dobývání území (Jr 25,31-33; 49,36.37; Za 7,14; Zj 7,1). Tyto obrazy pomáhají Danieli graficky znázornit vzestup a pád říší, to představují čtyři po sobě jdoucí šelmy z moře. Vzhledem k tomu, že Bible používá frázi „Veliké moře“ pro označení Středozevního moře, mohl by si někdo myslet, že tyto mocnosti byly království v oblasti Středozeví. Tato myšlenka se zdá jako přijatelná, protože, všechny světové říše znázorněné ve vidění jsou situované okolo, nebo dokonce ve středozevní moři.¹ Jiný pohled vnímá „Veliké moře“ jako symbol světových národů, nebo lidstva všech věků bez odkazu na konkrétní vody.²

Někteří lidé poukazují na zajímavost, že vanoucí vítr a šelmy vystupující z „Velikého moře“, aby vládli jsou převráceným původním Božím záměrem se stvořením. Místo toho, aby člověk, nebo lidé (hebrejsky *adam*) vládli nad šelmami (Gn 1,26-28), vládou šelmy nad zemí. Navíc všechny šelmy v tomto vidění jsou složenými tvory (stvořeními), které představují porušení přírodních zákonů. Ale na vrcholu vidění přijme Syn člověka moc vládnout nad stvořením podle původního Božího plánu.³ Mělo

¹ William H. Shea, *Daniel 7–12*, Abundant Life Bible Amplifier (Nampa, ID: Pacific Press®, 1996), 25.

² Francis D. Nichol, ed., *The Seventh-day Adventist Bible Commentary* (Washington, DC: Review and Herald®, 1977), 4:820.

³ Joyce G. Baldwin, *Daniel*, Tyndale Old Testament Commentaries, vol. 23 (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1978), 159; John E. Goldingay, *Daniel*, Word Biblical Commentary, vol. 30 (Dallas: Word, 1998), 190; Robert R. Wilson, “Creation and New Creation: The Role of Creation Imagery in the Book of Daniel,” in *God Who Creates: Essays in Honor of W. Sibley Towner*, ed. William P. Brown and S. Dean McBride Jr. (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2000), 190–203.

by být zdůrazněno, že takové pohledy na symbolismus se nutně nemusí vzájemně vylučovat, ani nemění historický význam symbolů.

Když studujeme symboly uvedené ve vidění, měli bychom mít na mysli, že anděl nevysvětluje všechny symboly a „neuvádí výklad k prvním třem zvířatům, a v symbolické části [v. 2-14, (k těmto veršům se vztahuje kontext uvedené citace z Word Biblical Commentary, pozn. překladatel)] se nevyjadřuje k potrestání malého rohu. V této kapitole se výklad nezaměřuje na všechny uvedené symboly a také některé části výkladu nejsou znázorněny pomocí symbolů; jsou to samostatně zjevené prvky.“⁴ Takže paralelismus s Da 2 se stává nepostradatelnou pomocí k vyplnění mezer a ke zkompletování rozsáhlého obrazu. První tři šelmy jsou popsány „jako“ jim podobná zvířata (Da 7,4-6). Nicméně čtvrtá šelma vypadá jako samostatně zpodobněná entita.

Lev. Tento obraz vhodně popisuje babylonskou říši, která oplývala uměleckým znázorněním okřídlených lvů. Kombinace krále zvířat s králem ptactva je přesným popisem babylonské říše na vrcholu její slávy. Lev s odtrženými křídly vyjadřuje slabost a může symbolizovat poslední roky Babylonu pod vedením nástupců Nebúkadnesara. Když šelma dostala srdce člověka, může to znázorňovat buď Nebúkadnesarovo pokoření a navrácení na trůn (Da 4), nebo usazeného krále, který si užíval výsledky svého dobývání.

Medvěd. Jako obyvatel hor je medvěd vhodným zástupcem Médo-perské říše. Tato říše vznikla v médské oblasti hor a v oblasti íránské vysočiny. Tento medvěd se naklání k jedné straně, protože moc Médů a Peršanů se klonila k Peršanům. Tři žebra mohou být identifikována jako tři hlavní území, která dobyla Médo-Perská říše: Lýdie, Babylon a Egypt.

Levhart. Dravost a rychlost levharta se čtyřmi křídly je výstižným symbolem řecké říše, kterou rozšířil Alexandr Veliký. Čtyři hlavy představují čtyři generály, kteří si rozdělili království po smrti Alexandra: Seleukos (Sýrie a Babylon); Lýsimachos (Thrákie a severovýchod malé Asie), Ptolemaios I. Sótér (Egypt), Kassandros (Makedonie).⁵

Nepopsatelná šelma. Tato nevídaná šelma představuje římskou říši. Od dobytí Makedonie v roce 168 př. Kr. až po dobytí Egypta 30 př. Kr. se Řím rychle stal vládcem starověkého světa. Železné zuby představují destruktivní povahu tohoto království, což nám evokuje silné železné nohy ze sochy v Da 2. Takže železo se objevuje v souvislosti se čtvrtým královstvím v obou prorocích a identifikuje jej jako stejnou mocnost v obou viděních.

Další charakteristikou této šelmy je že má deset rohů. Anděl vysvětluje, že deset rohů je deset králů, kteří povstanou z tohoto království nejnepříjemnější naplnění můžeme vidět v barbarských kmenech, které postupně převzali moc nad římskou říší. Tyto kmeny se rozptýlili na kontinentu, a nakonec se z nich vyvinuli moderní evropské národy. Toto je jeden z možných seznamů těchto kmenů: Ostrogóti, Vizigóti, Frankové, Vandalové, Svébové, Alemani, Anglosasové, Herulové, Langobardi, Bungurdi.⁶ Nakonec o vyhlazení moci utlačovatelů uvádí poznámku, že ostatní šelmy mají prodloužený život na nějaký čas (Da 7,12). To pravděpodobně odkazuje k pozůstatkům moci nebo vlivu království poté, co pominula vláda jednotlivých říší.

Malý roh

Ačkoli výše popsané předchozí světové mocnosti znázorněné šelmami měly politickou povahu, moc znázorněná malým rohem je jiná:

⁴ Goldingay, *Daniel*, 156.

⁵ Shea, *Daniel* 7–12, 93.

⁶ Shea, *Daniel* 7–12, 134–137.

„Bude pronášet slova proti Nejvyššímu a svatým Nejvyššího nedá pokoj. Bude také uvažovat, že změní doby a právo, a budou mu do ruky vydány až do času a časů a půl času.“ (v. 25)

Tato mocnost vykonává tři činnosti, které mají náboženskou přirozenost: 1) mluví proti Bohu; 2) pronásleduje svaté a 3) chce změnit doby a právo, ačkoli pouze Bůh může měnit časy a příležitosti (Da 2,21).

V tomto bodě vyvstává otázka, kterou mocnost představuje malý roh. Když se podrobně podíváme na dějiny, uvidíme, že pouze jediná mocnost, která odpovídá popisu je papežství. Pro potvrzení tohoto pohledu existuje nejméně osm důkazů.⁷

Zprvé, roh pochází ze čtvrté šelmy, což je Řím (Da 7,8). Ale je jiná než římská říše, přestože sdílí nějaké charakteristické vlastnosti římské říše. Kupodivu papežství přijalo mnoho titulů a charakteristických vlastností spojených s římskými vládci.

Zadruhé, objevuje se poté, co dalších deset rohů už bylo ustanoveno, což naznačuje, že se objevuje z rozpadlé římské říše. Historie to potvrzuje, ukazuje, že papežství vzniklo z trosek Říma. Neobsazenou moc, kterou vytvořil pád tří barbarských kmenů vyplnil římský biskup s pomocí Justiniána, který prohlásil římského biskupa za hlavu všech církví a dal mu určitou světskou moc.

Zatřetí, když se malý roh dostal k moci, byly před ním vykořeněny tři rohy. V šestém století po Kr. římský císař ve spojení s římským biskupem porazil Ostrogóty, Vandaly a Vizigóty – tři ariánské kmeny, které se stavěly proti římskému biskupovi.⁸ To vytvořilo cestu pro římského biskupa k upevnění moci.

Začtvrté, tato mocnost se stala pronásledující mocností; tuto skutečnost přiznává samotné papežství, takové jednání si ospravedlňuje na základě autority, kterou údajně dostali od Krista.⁹

Zapáté, tato mocnost se pokusila změnit Boží zákon. Papežství změnilo čtvrté přikázání ze sedmého dne, soboty na neděli. I když se jednalo o postupný a komplexní proces, nakonec římská církev potvrdila změnu na základě toho, že k tomu má autoritu. Navíc pojem *časy* poukazuje na lidské dějiny a na poslušnost králů a království v dějinách (Da 2,21). Papežství na vrcholu své moci ustanovovalo, nebo sesazovalo krále.

Zašesté, tato mocnost mluví proti nejvyššímu a tím se dopouští rouhání. Některé tituly a vlastnosti papežství jednoznačně spadají do kategorie rouhání proti Bohu, například: kněžská autorita k odpouštění hříchů, exkomunikaci a vyloučení jednotlivců, nebo skupin lidí z účasti na duchovních věcech.

Zasedmé, spojitost mezi malým rohem Da 7,8 a malým rohem Da 8,9 ukazuje, že oba symboly představují prakticky stejnou mocnost, která vykonává stejné činy popsané v Da 8,9: potírání a falšování Kristovi služby v nebeské svatyni.

Zaosmé, poznámka ohledně délce pronásledování: „času a časů a půl času“ (Da 7,25). Slovo *časů* musíme vnímat jako duál, a proto dva časy. Aramejské slovo pro „čas“ (*idán*) můžeme také přeložit

⁷ Shea, *Daniel* 7–12, 137–142.

⁸ See William H. Shea, *Daniel: A Reader's Guide* (Nampa, ID: Pacific Press®, 2005), 116, 117.

⁹ For some sources, see Nichol, *Seventh-day Adventist Bible Commentary*, 4:831.

jako „rok“.¹⁰ Židovský lunární rok se skládal z dvanácti měsíců o délce přibližně 29,5 dnů, to je celkem 354 dnů. Každé tři roky se přidával další měsíc, aby se vyrovnal lunární rok se solárním rokem o délce 365 dní. Prorocký rok se skládá z dvanácti měsíců o délce 30 dnů, z toho vyplývá, že délka prorockého roku je 360 dnů.¹¹ Proto tři a půl roku odpovídá období 1260 prorockých dnů. Tento závěr má své konečné potvrzení ve Zj 11,2.3, kde je uvedeno symbolických 1260 dnů a ve Zj 13,5, kde je uvedeno období čtyřicet dva měsíců. Toto časové období trvá od roku 538 po Kr. (osvobození Říma od nadvlády Ostrogótů a vydání Justiniánova dekretu, který ustanovuje římského biskupa jako hlavu církve) do roku 1798 po Kr., kdy byl svržen papež.

Nebeský soud

Nebeským soudem se vidění dostává na svůj vrchol. Původní zaměření na zem a vzestup světských mocností se nyní přesouvá do nebe. Je nutné objasnit, že zde popsaná událost není druhým příchodem Ježíše Krista. Spíše jde o událost, která se odehraje v nebi, až Syn člověka přijde do přítomnosti Starého dnů. Na prorocké časové ose tento soud začíná po činnosti malého rohu a před druhým příchodem Ježíše, z tohoto důvodu se používá pojem *před-adventní soud*.

Když se děj dostane k nebeské scéně, jsou otevřeny knihy a v soudní síni začíná jednání, kterému předsedá „Starý dnů“. Nakonec věčné království dostává Syn člověka. Při pohledu na majestátní popis nebeské velkoleposti, pomíjívá sláva pozemských království ztrácí svůj význam v porovnání s tím, který sedí na ohnivém trůnu. „Tento trůn je vyšší, bez ohledu na to, jak vysoko je lidský trůn. Nezáleží na tom, jak je lidský trůn okázalý, nebo destruktivní, tento vyšší trůn jej zahladí oslnivou mocí. Existuje vyšší trůn, je na něm bytost, která je absolutně dobrá, poctivá a spravedlivá – bytost, která byla na trůnu v minulosti je na trůnu dnes a vždy bude na trůnu. Tato bytost nakonec bude soudit všechny lidské trůny a věrným dá odměnu.“¹²

Starý dnů je první a hlavní postava ve vidění, je zde popsán jeho osobní vzhled, jeho trůn a prostředí¹³ na nebeské scéně. Tento Boží jedinečný titul se objevuje pouze v knize Daniel a připomíná několik biblických zmínek o Boží věčnosti (Iz 9,5; 40,28), objevuje se v kontrastu s pomíjivou přirozeností pozemských království. Vzhledem k tomu, že je očividně odlišný od Syna člověka, musíme Starého dnů identifikovat jako Boha Otce.

Neméně důležitý a stejně ústřední je ve vidění Syn člověka. Ukazuje se jako „individuální, eschatologická, nebeská bytost s mesiášskými rysy.“¹⁴ Je to jednotlivec (individuální), protože je popsán jako vedoucí svatých. Je eschatologický, protože dostává „věčnou vládu“ (Da 7,14). Je nebeský, protože přichází s oblaky nebes. Jeho Mesiášské rysy ukazuje skutečnost, že má vládu a je zvláštním vztahem propojen se Starým dnů.¹⁵

V obrazech vidění přichází Syn člověka, aby převzal vládu, kterou jednou měly šelmy. Ale zatímco šelmy jsou zlé entity vystupující z moře, Syn člověka je nebeskou bytostí, která přichází s oblaky nebes. Ve Starém zákoně sám Jahve jezdí po oblacích (Ž 68,34; 104,3). Zde se Syn člověka objevuje jako druhá mocnost, která má podstatu jako Starý dnů, a přesto zůstává odlišnou postavou. Jeho vztah ke Starému

¹⁰ Francis Brown, Samuel Rolles Driver, and Charles Augustus Briggs, *Enhanced Brown-Driver-Briggs Hebrew and English Lexicon* (Oxford: Clarendon Press, 1977), 1105.

¹¹ Cf. Jacques B. Doukhan, *Daniel: The Vision of the End* (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 1987), 21n41; Louis F. Hartman and Alexander A. Di Lella, *The Book of Daniel*, Anchor Yale Bible, vol. 23 (New Haven, CT: Yale University Press, 2008), 215.

¹² Wendy L. Widder, *Daniel*, Story of God Bible Commentary (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2016), 168.

¹³ Andrew E. Steinmann, *Daniel*, Concordia Commentary (Saint Louis, MO: Concordia Pub., 2008), 352.

¹⁴ Arthur J. Ferch, „The Apocalyptic Son of Man in Daniel 7“ (PhD diss., Andrews University, 1979), 192.

¹⁵ Charles Lynn Aaron Jr., „Loosening a Knot: Theological Development in the Book of Daniel“ (PhD diss., Union Theological Seminary, 1996), 102.

dnů evokuje davidovskou smlouvu, ve které se král objevuje jako zástupce panovníka (syn) Jehovy (Ž 2,7; 110). To vykresluje Syna člověka jako Mesiášského nebo davidovského krále. Narážka na Da 7 není překvapivá, když se v Novém zákoně Ježíš opakovaně nazývá „Syn člověka“ (Mt 16,27; 25,31; 26,64; J 3,13; 6,62); tento titul se také objevuje ve Zj 1,13 a 14,14, je to jeden z titulů, které nejlépe charakterizují Ježíšův vztah s Otcem.

Povahu soudu sděluje věta: „Soud zasedl a byly otevřeny knihy“ (Da 7,10). Tato scéna není odlišná od lidských soudů, kde vstoupí soudce, zasedne soud a zkoumají se fakta a záznamy případu. Protože tento soud zahrnuje zkoumání knih, byl náležitě nazván „vyšetřující soud“. Knihy zmíněné ve spojitosti se soudem jsou nejpravděpodobněji záznamy nějakého druhu „ve kterých jsou zaznamenána jména a skutky lidí.“¹⁶ Písmo zmiňuje „knihu živých“ (Ž 69,29), pamětní knihu (Mal 3,16; srov. Neh 13,14; Ž 56,9) a Boží knihu (Ex 32,32; Ž 56,9). Navíc obraz Syna člověka přicházejícího s oblaky nebes je zřetelně spojen s veleknězem, kterého při vstupu do nejsvětějšího místa při dnu smíření obklopoval oblak a kadidlo.¹⁷ Ale vyvstává otázka, kdo je souzen. Zprv soud „rozhodl ve prospěch svatých Nejvyššího“ (Da 7,22; B21), to naznačuje, že musí zahrnovat Boží lid. Samozřejmě, jeden z hlavních cílů soudu je přezkoumat rozhodnutí těch, kteří vyznali, že přijali Krista a určit, zda vstoupí do Božího království. Takže když Kristus přijde, přijde, aby rozdělil svou odměnu (Mt 16,27), což se rozhoduje na tomto vyšetřujícím soudu.¹⁸

Takové vnímání soudu popsane v Da 7 je jedinečné pro adventisty sedmého dne. Většina křesťanů nemá žádné místo pro vyšetřující soud, věří, že člověk po smrti je okamžitě souzen a jde buď do nebe nebo do pekla. Proto nevidí smysl v takovém rozhodování před-adventního soudu. Nicméně biblické svědectví zřetelně učí o vyšetřujícím soudu před druhým příchodem Krista.

Když přemýšlíme o tomto soudu, můžeme cítit obavy a nejistotu v souvislosti s naším spasením. V tomto ohledu mějme na mysli, že Bůh poskytl mocného a soucitného přímluvce, Syna člověka, který nás zastupuje na nebeském soudu. Svou krví přikryl naše hříchy a postaví se za nás na nebeském soudu. Protože jsme byli přikryti Kristovou spravedlností, tento soud je potvrzením našeho spasení. Místo toho abychom se báli soudu měli bychom jej očekávat s radostí a oslavováním.

Nakonec kontext soudní scény také naznačuje, že malý roh je také zahrnut do soudu. Nicméně ospravedlnění svatých Nejvyššího má za následek odsouzení mocnosti znázorněné malým rohem.

Primární záměr vyšetřujícího před-adventního soudu je závěrečné potvrzení spasení a ospravedlnění Božího lidu (v. 22). Ale před-adventní soud kromě ospravedlnění svatých a odsouzení malého rohu také potvrzuje Boží spravedlnost při jeho jednání s lidstvem. Když nepadlé bytosti budou ve vesmíru během před-adventního soudu prozkoumávat záznamy svatých, dojdou k závěru, že v každém případě byl Bůh jistě spravedlivý a milosrdný. Tímto způsobem bude očištěn Boží charakter, který byl hlavním bodem ve velkém sporu mezi Kristem a satanem.¹⁹

¹⁶ Ellen G. White, *The Great Controversy* (Mountain View, CA: Pacific Press®, 1911), 481.

¹⁷ Crispin H. T. Fletcher-Louis, "The High Priest as Divine Mediator in the Hebrew Bible: Dan 7:13 as a Test Case," *Society of Biblical Literature Seminar Papers*, vol. 36 (Atlanta, GA: Scholars Press, 1997), 161–193.

¹⁸ Shea, *Daniel 7–12*, 147.

¹⁹ Pfandl, *Daniel*, 72, 73.

Závěr

Závěrečná scéna Da 7 popisuje svaté Nevyššího (v. 25), kteří vládou navždy v blízkém spojení se Synem člověka. Boží věčné království je ustanovené v Da 2 i 7 kap. Da 2 vrcholí, když Boží království naplní zemi a Da 7 popisuje krále, který vítězí nad zlem a ustanovuje své věčné království.

Opravdu, Bůh bojuje v bitvě vesmírného konfliktu po boku svého lidu a podporuje je v časech duchovních výzev a utrpení. Když bude svolán nebeský soud, bude jednat ve prospěch Božího lidu. Na konci, když Boží království vymaže všechna pozemská království, budeme na „věky věků“ (Zj 22,5) kralovat s Hospodinem.